

## Giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở trong quân đội

ThS. HOÀNG HỒNG TUẤN

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng; Email: hoanghongtuanhvct@gmail.com

**Tóm tắt:** Giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam là một yêu cầu có tính chiến lược nhằm bảo đảm sự vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức và cán bộ của quân đội. Trong bối cảnh tình hình mới, yêu cầu đó càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết, không chỉ để chống lại các biểu hiện suy thoái đạo đức, lối sống trong nội bộ mà còn góp phần giữ vững, phát huy phẩm chất **“Bộ đội Cụ Hồ”** thời kỳ mới. Bài viết phân tích vị trí, vai trò của cán bộ cơ sở, thực trạng công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này trong quân đội hiện nay.

**Từ khóa:** giáo dục, rèn luyện; đạo đức cách mạng; cán bộ cơ sở; Quân đội nhân dân Việt Nam.

### 1. Vị trí, vai trò của việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở trong quân đội

Chủ tịch Hồ Chí Minh - lãnh tụ thiên tài của cách mạng Việt Nam, người sáng lập, rèn luyện Đảng ta, luôn đặc biệt coi trọng đạo đức cách mạng, xem đó là nền tảng căn bản, là cội nguồn tạo nên sức mạnh của người cách mạng và sự bền vững của cách mạng. Người khẳng định: **“Cũng như sông thì phải có nguồn, cây thì phải có gốc, người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng”**<sup>(1)</sup>. Theo Người, đạo đức cách mạng không chỉ là sự kết tinh những phẩm chất cao đẹp như trung với nước, hiếu với dân, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, mà còn là nền tảng để cán bộ, đảng viên vượt qua khó khăn, thử thách, hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị trong bất kỳ hoàn cảnh nào.

Thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn xác định rõ vai trò đặc biệt quan trọng của đạo đức cách mạng trong công tác xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội. Đây là lực lượng trực tiếp tổ chức, thực hiện các nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, giáo dục chính trị, xây dựng chính quy, rèn luyện kỷ luật, thực hiện công tác dân vận và giữ vững mối quan hệ gắn bó máu thịt với nhân dân. Đơn vị cơ sở được coi là **“tế bào cơ bản”** trong tổ

chức của Quân đội nhân dân Việt Nam, nơi cụ thể hóa và hiện thực hóa các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng thành hành động thực tiễn. Do đó, đội ngũ cán bộ ở cấp đại đội, tiểu đoàn giữ vai trò trung tâm, vừa là người tổ chức, lãnh đạo, chỉ huy, vừa là người thầy, người đồng chí gần gũi, trực tiếp giáo dục, hướng dẫn chiến sĩ rèn luyện và trưởng thành.

Vị trí và vai trò của đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở không chỉ thể hiện ở chức trách, nhiệm vụ tổ chức thực hiện, mà còn ở vai trò làm gương trong tu dưỡng đạo đức, lối sống, trong tác phong công tác và tinh thần trách nhiệm với công việc. Họ chính là cầu nối giữa đường lối, nghị quyết của Đảng với thực tiễn hoạt động quân sự, quốc phòng tại đơn vị; là lực lượng tiên phong trong giữ vững trận địa tư tưởng, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, kỷ luật nghiêm minh trong quân đội. Vì vậy, việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở có vai trò hết sức quan trọng và mang tính quyết định đối với chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu và uy tín chính trị của đơn vị.

Thực tiễn cho thấy, ở đâu cán bộ cơ sở có đạo đức trong sáng, lối sống gương mẫu, sâu sát bộ đội, biết chăm lo xây dựng tập thể đoàn kết, kỷ luật nghiêm, ở đó đơn vị phát triển bền vững, hoàn

thành tốt mọi nhiệm vụ chính trị được giao. Ngược lại, nếu cán bộ thiếu tu dưỡng đạo đức, có biểu hiện suy thoái, vụ lợi, hình thức, buông lỏng kỷ luật, thiếu gương mẫu trong công việc và sinh hoạt thì sớm muộn sẽ dẫn đến tình trạng mất đoàn kết, vi phạm kỷ luật, ảnh hưởng đến uy tín tổ chức đảng và làm suy giảm hiệu quả thực hiện nhiệm vụ chính trị của đơn vị.

Nhận thức sâu sắc vấn đề này, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã nhấn mạnh: “Đẩy mạnh giáo dục đạo đức cách mạng, thực hiện thường xuyên, sâu rộng, có hiệu quả việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị”<sup>(2)</sup>. Đồng thời, Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương cũng đặc biệt nhấn mạnh vai trò của cán bộ, đảng viên trong việc phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ” kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới.

Từ thực tiễn và yêu cầu nhiệm vụ xây dựng quân đội trong giai đoạn hiện nay có thể khẳng định: Giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở là yêu cầu khách quan, có ý nghĩa chiến lược, lâu dài, đồng thời là giải pháp trọng yếu nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ vừa “hồng” vừa “chuyên”, góp phần xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, xứng đáng với niềm tin của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

## **2. Thực trạng giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở**

Những năm qua, công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng trong quân đội nói chung, đối với đội ngũ cán bộ đơn vị cơ sở nói riêng, đã có nhiều chuyển biến tích cực, được triển khai toàn diện, đồng bộ và ngày càng đi vào chiều sâu. Đội ngũ cán bộ cơ sở được tiếp cận thường xuyên với các nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng; được quán triệt, học tập và thực hiện nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Quân ủy Trung ương, đặc biệt là việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng,

xứng danh Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới.

Trên thực tế, nhiều cán bộ ở đơn vị cơ sở thể hiện lối sống trong sáng, tinh thần trách nhiệm cao, gương mẫu trong lời nói và hành động; gần gũi, sâu sát với bộ đội; chủ động, sáng tạo trong thực hiện nhiệm vụ. Qua các hoạt động huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, công tác dân vận, giúp dân phòng, chống thiên tai, dịch bệnh, hình ảnh người cán bộ cơ sở đã để lại nhiều dấu ấn tốt đẹp, góp phần tô thắm thêm hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trong lòng nhân dân và truyền thống tốt đẹp của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Đặc biệt, việc đưa nội dung giáo dục về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về xây dựng đạo đức cách mạng vào sinh hoạt chính trị định kỳ và huấn luyện thường xuyên ở đơn vị cơ sở đã góp phần quan trọng vào việc củng cố lập trường tư tưởng, nâng cao bản lĩnh chính trị cho cán bộ. Phong trào học tập và làm theo Bác “ngày càng lan tỏa sâu rộng, tạo nên tầng tinh thần vững chắc trong xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, kỷ luật nghiêm minh, giữ gìn sự trong sạch về phẩm chất đạo đức, lối sống trong cán bộ, chiến sĩ”<sup>(3)</sup>.

Thực hiện Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết số 847-NQ/QUTW của Quân ủy Trung ương, các đơn vị đã chủ động đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tuyên truyền, giáo dục, làm cho việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thật sự thấm sâu vào nhận thức, hành động của đội ngũ cán bộ, đảng viên, chiến sĩ. Nhờ đó, đại đa số cán bộ ở đơn vị cơ sở giữ vững lập trường, an tâm công tác, xác định tốt nhiệm vụ, có đạo đức trong sáng, kiên quyết đấu tranh với biểu hiện chủ nghĩa cá nhân, lối sống thực dụng, ích kỷ, góp phần xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ cơ sở vẫn còn một số tồn tại, hạn chế cần được nhận diện và khắc phục kịp thời. Một bộ phận cán bộ cơ sở có biểu hiện giảm sút lý tưởng

cách mạng, thiếu tinh thần tự giác tu dưỡng, rèn luyện, thậm chí vi phạm kỷ luật, có trường hợp vi phạm nghiêm trọng đến danh dự quân nhân, phẩm chất [Bộ đội Cụ Hồ]. Một số đơn vị chưa thực sự coi trọng đúng mức công tác giáo dục đạo đức: [Còn biểu hiện hình thức, nội dung thiếu cụ thể, không sát với đặc điểm tâm lý, nhận thức của cán bộ trẻ<sup>(4)</sup>; [Việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong giáo dục đạo đức đôi khi còn máy móc, sao chép, chưa phát huy được tính sáng tạo và hiệu quả thiết thực trong thực tiễn công tác<sup>(5)</sup>].

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của một số cấp ủy, tổ chức đảng ở đơn vị cơ sở còn thiếu quyết liệt, chưa có sự đổi mới mạnh mẽ về nội dung và phương pháp triển khai. Việc kiểm tra, giám sát thực hiện các chỉ thị, nghị quyết liên quan đến giáo dục đạo đức cách mạng chưa thường xuyên, thiếu chiều sâu. Một số cán bộ, đảng viên chưa thực hiện nghiêm túc quy định về trách nhiệm nêu gương, thậm chí thờ ơ, né tránh, thiếu ý thức trong rèn luyện phẩm chất đạo đức, ảnh hưởng đến môi trường công tác và sinh hoạt chung của đơn vị.

Trong bối cảnh hiện nay, khi môi trường xã hội và đời sống tư tưởng có nhiều biến động phức tạp; tác động tiêu cực từ mặt trái của cơ chế thị trường, chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa thực dụng, cùng với sự chống phá tinh vi, dai dẳng của các thế lực thù địch, thì việc chăm lo giáo dục, rèn luyện và giữ vững đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở không chỉ là nhiệm vụ thường xuyên, mà còn mang ý nghĩa chiến lược lâu dài. Đây là yếu tố then chốt để giữ gìn bản chất cách mạng, phát huy truyền thống vẻ vang và phẩm chất cao đẹp [Bộ đội Cụ Hồ] thời kỳ mới.

### **3. Giải pháp đổi mới công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở hiện nay**

Để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao nhiệm vụ xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở cần được tiến hành một cách thường xuyên, khoa học, hiệu quả và phù hợp với đặc điểm, chức

năng nhiệm vụ của từng đơn vị. Trong điều kiện hiện nay, cần tập trung vào một số giải pháp trọng tâm sau:

*Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, tổ chức đảng trong quân đội đối với công tác giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ đơn vị cơ sở.*

Cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp cần quán triệt sâu sắc và thực hiện nghiêm túc các nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng, trong đó nổi bật là Kết luận số 01-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị, Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương về phát huy phẩm chất [Bộ đội Cụ Hồ], kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới và Quy định số 144-QĐ/TW ngày 15/6/2023 của Ban Chấp hành Trung ương về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên. Cần cụ thể hóa các chủ trương thành chương trình, kế hoạch hành động phù hợp, sát với tình hình nhiệm vụ và đối tượng cán bộ đơn vị cơ sở, đồng thời tăng cường công tác kiểm tra, giám sát để bảo đảm việc triển khai thực hiện đạt hiệu quả thiết thực.

*Hai là, đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng, phù hợp với đặc điểm, nhận thức và tâm lý của đội ngũ cán bộ trẻ ở đơn vị cơ sở.*

Nội dung giáo dục cần tập trung vào các giá trị cốt lõi của đạo đức cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh: Trung với Đảng, hiếu với dân; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; nói đi đôi với làm; gần bó máu thịt với nhân dân; kiên định lý tưởng cách mạng và không ngừng rèn luyện, tu dưỡng. Bên cạnh đó, cần tích hợp linh hoạt nội dung các quy định về chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp quân nhân, pháp luật nhà nước, kỷ luật quân đội và truyền thống Quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng.

Về phương pháp, cần phát huy vai trò của các hình thức giáo dục sinh động như: Diễn đàn chính

trị - tư tưởng, tọa đàm, nói chuyện chuyên đề, học tập điển hình tiên tiến, kết hợp giữa lý luận với thực tiễn, giữa giáo dục chính khóa với tự giáo dục trong môi trường sinh hoạt hằng ngày. Việc sử dụng hiệu quả nền tảng số, mạng nội bộ, hệ thống truyền thanh nội bộ □ sẽ góp phần làm phong phú phương pháp, tạo sức hấp dẫn và nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức trong điều kiện mới.

*Ba là, đề cao vai trò nêu gương của cán bộ chủ trì và cán bộ lãnh đạo, chỉ huy trong giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng.*

Theo Quy định số 144-QĐ/TW, cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, phải thực sự gương mẫu về đạo đức, lối sống, trách nhiệm công vụ, ý thức tổ chức kỷ luật và tinh thần phục vụ nhân dân. Trong quân đội, cán bộ cơ sở không chỉ là người tổ chức thực hiện nhiệm vụ, mà còn là người trực tiếp dẫn dắt, giáo dục, truyền cảm hứng và định hướng giá trị cho chiến sĩ. Vì vậy, vai trò nêu gương của cán bộ, nhất là cán bộ chủ trì ở đơn vị cơ sở, cần được thể hiện rõ ràng, thường xuyên trong mọi hoạt động. Sự gương mẫu trong lời nói, hành động, thái độ ứng xử và tinh thần trách nhiệm của cán bộ chính là phương thức giáo dục hiệu quả nhất, góp phần hình thành môi trường đạo đức lành mạnh, kỷ luật nghiêm minh trong đơn vị.

*Bốn là, gắn chặt công tác giáo dục đạo đức cách mạng với thực hiện nhiệm vụ chính trị và các phong trào thi đua trong quân đội.*

Đạo đức cách mạng không phải là những chuẩn mực trừu tượng, mà cần được cụ thể hóa qua hành động thực tiễn. Vì vậy, giáo dục đạo đức cách mạng cần được gắn với việc thực hiện nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, xây dựng nền nếp chính quy, rèn luyện kỷ luật và tham gia các hoạt động chính trị - xã hội, nhất là trong các điều kiện khó khăn, gian khổ. Các phong trào thi đua như: □Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ□ thi đua quyết thắng, học tập và làm theo Bác□ cần trở thành môi trường rèn luyện thực tế, nơi cán bộ cơ sở được thử thách, tôi luyện và trưởng thành về mọi mặt.

*Năm là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá việc rèn luyện đạo đức cách mạng của cán bộ cơ sở một cách khách quan, công khai và thực chất.*

Các cơ quan chức năng cần xây dựng hệ thống tiêu chí cụ thể để đánh giá đạo đức, lối sống của cán bộ, bảo đảm phản ánh đúng phẩm chất, năng lực và mức độ hoàn thành nhiệm vụ. Việc kiểm tra, giám sát phải được tiến hành thường xuyên, kết hợp giữa tự đánh giá, đánh giá nội bộ và phản hồi từ chiến sĩ, cấp trên, đồng đội. Đồng thời, cần có cơ chế khen thưởng, kỷ luật nghiêm minh, công khai để khích lệ cán bộ phấn đấu, tu dưỡng và phòng ngừa, ngăn chặn những biểu hiện sai lệch về đạo đức, lối sống ngay từ sớm, từ xa.

Giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ ở đơn vị cơ sở trong quân đội là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược lâu dài, góp phần xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Trong bối cảnh hiện nay, với nhiều thách thức từ môi trường xã hội, tư tưởng và âm mưu chống phá của các thế lực thù địch, công tác này càng trở nên cấp thiết và đòi hỏi phải có sự đổi mới mạnh mẽ cả về nhận thức, nội dung lẫn phương pháp. Mỗi cán bộ cơ sở cần nhận thức sâu sắc rằng, đạo đức cách mạng là □cái gốc□ của người quân nhân cách mạng, là nền tảng để hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Đồng thời, các cấp ủy, tổ chức đảng, chỉ huy đơn vị phải coi trọng và đầu tư đúng mức cho công tác này, tạo môi trường chính trị - đạo đức lành mạnh, góp phần giữ vững phẩm chất □Bộ đội Cụ Hồ□, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới./.

(1) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.5, tr. 292.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.1, tr. 183.

(3), (4), (5) Tổng cục Chính trị (2024), Báo cáo số 1686/BC-TH đánh giá kết quả 03 năm thực hiện Kết luận số 01-KL/TW của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị □về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh□ và 02 năm thực hiện Nghị quyết số 847-NQ/QUTW của Quân ủy Trung ương về phát huy phẩm chất □Bộ đội Cụ Hồ□ kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới, Hà Nội, tr.8, 12, 13.